

DOPISI

IZ KRŠANA.

Smrt župnika Ante Zidarića.

Prošlo je više vremena, otkad nemate iz ovih pustih, kršnih krajeva, nikakove vijesti. Ali i sada moram vam ovime javiti prežuću i bolnu vijest, da nema više među nama našeg veleazlužnog župnika, dekana, prečasnog Ante Zidarića.

Pokojnik rodio se u Lindaru kod Pazina. Došao je u našu župu, kao duhovni pastir, kad sam kao dijete počeo pohađati pučku školu, te sam ga već u svojim mladim danima zavolio radi njegovog tihog i blagog postupanja u školi i izvan škole. Mnogo sam toga naučio od njega, što mi danas koristi u mojem staležu, a harno se i sjećam svih onih velikih dobroti i koristi što ih je neumorno, vodom i neprepanjem učinio koliko meni, toliko seljaštvu ozloštenog Kršana i cijele okolice Čepićskog jezera.

Čim je počeo kod nas župnikovati dao se na mukotrpni rad. Njegovom inicijativom ustanovilo se u Kršanu društvo za štednju i zajmove, koje je u velike doprinose, da se je mnogi, ubogi Kršanac lišio spona, koje su ga do sada vezale uz raznu gospodu. Pomoću tog društva počelo se dizati i cvasti narodno blagostanje.

Njegovo zaslugom ustanovilo se još i podružnica Družbe Sv. Cirila i Metoda u Kršanu, te se uskoro moglo vidjeti spasonosan rad ove ustanove, jer je bilo brzo otvoreno u cijeloj okolici više družinskih pučkih škola.

Zbog svoje velike duševne sposobnosti, ljubavi i hrarnosti do svog naroda bio je uz bok dr. Trinajstića i dr. Kurelića, izabran zastupnikom u Poreču.

Osim toga bio je preč. Ante racionalan gospodar, uzor pčelar, dobar vinogradar, a vrtlarstvo i voćarstvo poznao je vrlo dobro. Izumio je dapače i poseban tip korniča za pčele, a napisao je i krasnu knjigu o gojenju američanske loze.

Svojom muzikalnom nabožnom nadmašivao je mnoge naše učitelje i svećenike. Kupio nam je krasne orgulje, na koje je znao kod raznih kršnih svečanosti bas majstorski zaigrati. A one divne pjesme, bilo crkvene, bile narodne, koje je skomponirao, ostali će nam u trajnoj uspomeni i uvijek nas sjećati na nezabornog dekana Zidarića.

U službi svojjoj bio je uzoran i uslužan u svakom pogledu. Upravljao je svojom župom na opće zadovoljstvo kroz više godina, a ekskurirao upravljao je i župama: Kozljak, Čepić, Brdo-Sušnjevica i nekoliko vremena Šumberg. Tu je službu vršio savjesno a više je puta, pohađajući obilježje župe došao i u opasnost života, što je sve dakako pospješilo preranu smrt. Bio je prava žrtva vranja. Dne 6. lipnja, vraćajući se iz Brdo-Sušnjevice, pod bremenom silne tuče i nevidjenog pljuska, vratio se kući, iza par dana legao u krevet, iz koga se već nije dignuo. Zadobio je upalu pluća, te uz svu povorbu i njegu sestara — žalosne Jelice i liječnika podlegao je bolesti, te u krugu svoje sestre, brata Ivana i bolesne nećakinje Zore izdahnuo dne 17. t. m. u 1 sat ujutro, providjen sa svetim otajstvima za umirajuće, svoju plemenitu, blagu i svetu dušu. Pogreb našeg mučenika vršio se dne 18. t. m. u 4½ sata popodne uz sudjelovanje bližnjih svećenika, crkvenih dostojanstvenika, civilnih i vojničkih oblasti, pobožnog naroda iz Brda, Sušnjevice, Čepića, Kozljaka, Plomin, Sv. Nedelje, Šumberga, a napose njegovih župljana — Kršanaca. Smrtni ostanci dobrog pastira bili su položeni u rakvu na groblju.

Dragi župnici — mučeniče! Bila Ti naša kršanska zemlja lahka, počivao u miru i naučivao se nebeskog veselja. Moli se Bogu za nas, da nam da bolje dane.

Ovu tužnu vijest šalj u svijet jedan od Tvojih zahvalnih učenika u ime svoje i naroda, koji je Tvoje smrtno ostanke pratio do groblja.

PODLISTAK

STANA

Napisala Milena S. Pokupska.

Uz Koranu bila kućica, rekao bi, viliniji je stan, čista i naređena. — U njoj stanovala udovica Jela sa svojom jedinicom Stanom.

Bila je Stana djevojka kao malo koja u selu; jedra, zdrava i čista kao ona, kakva men, na kom se rodila i odrasla; — a licu kao krv i mlijeko. Crna dva oka, kao dvije zvijezde sjajale, tako su ljupko, tako miho zirkale u svijet, u njima si čitao svu čistoću nevine duše.

Nije bilo čudo, što su se pomamile za njom mnoge oči i što je mnogi mladić pozebio, da je privede u kuću kao zakonitu ženu. — Al ona mari i ne mari za to. Kad je u kolu, vesela je, pjeva i igra, ali njoj jedan momak kao drugi, — i ne bi jednoga više voljela nego drugoga.

Da, al tako bilo i nije potrajalo za uvijek! Dodje jednom doba, kad i njoj srce brže zakucalo i kad se je njoj dogodilo nešto čudno, a ipak tako ugodno. Zapele joj najime oko na Mironu, stasitom momku, Zavoljela ona njega, a on opet nju, pa od-

IZ VRSARA Razbojnički napadaj na jedno imanje. Tatrovi otebi šest krava.

U noći 25. lipnja navalila jedna rulja dobro naoružanih i maskiranih lopova na imanje gosp. Jugovca, koje se nalazi u neposrednoj blizini Vrsara. Sestorica njih, koji su bili obučeni u vojničko odijelo, provalje u staju, gdje se nalazilo osam krava; razvukli ih i ovedu na polje. Netom je sluga, koji je krave čuvao, začuo to komešanje, pograbi pušku u namjeri da probudi kolone, koji stanovahu u bližnim kućama i da tako spriječi otmacištu. No, nesreća ih je, da su tatrovi brzo naskočili na slugu, tako da mu je bila nemoguća obrana. Čim su izašli iz staje, počeli su strijeljati, da zastraše kolone. Odmah iza toga odateli su se oteviš samo šest krava, jer im ostale dvije krave nijesu htjele sljediti put, budući su imale mlade teljce, pa su ove srećom nekako zaostale, koje su kolkoloni odveli natrag u staju. Da pak mogu i ostale krave spasiti, otmaci su obavijestili kr. stražare u Vrsaru, koji su se dali odmah u potjeru za lopovima opkolivši šumu grotovine. Lina, znano stjecište zločinaca, misleći da će ih tako uhapsiti. No, tatrovi, kako im služi dobar služ, začuli su, da im stražari i milicija udjoh u trag, nijesu otišli u šumu, već presjekli put Vrsar — Sv. Lovreč i išli su proti Zbandaju, a sumnja se, da su se odatle valjda otputili u Višnjau u namjeri, da se riješe volova, jer je toga dana bio tamo marvinski sajam.

Do sada nijesu još nijednog uhvatili, akoprem su dva mladića zidara, koji su putovali u Prodanje, vidjeli, gdje su dvojica, jedan oboružan pištoljom, a drugi karabinkom, prešli preko puta i grozili se mladićima. Ovi su trkom na pola mrtvi pobjegli u Vrsar i javili to karabinkjerima. Kako se mnogo i vojnika i karabinkjera dalo u potjeru za njima, možda će im ipak uspjati, da nadju krave, koje se cijena na približno 20.000 lira. To je ogromna šteta za jednog čovjeka, koji će teškom mukom i trudom moći da nadoknadi.

IZ RAČJE VASI.

Općinski poslovi.

Naša susjedna sela, osobito ona odaljena se ljute na tu našu općinsku upravu. Dodje Brgučan na općinu nekoliko sati hoda i pita neke stvari, ali općinski činovnik mu ne može ništa učiniti, i veli, da je lista ili što drugo u Buzetu. Sada opet hodaj drugih 6—7 sati u Buzet. To prodju cijeli dnevni. Pol općine je u Račjoj Vasi, a pol u Buzetu.

To je dobro samo za ono par gospode u Račjoj Vasi, jer si tako zaslužu mjesečnu platu. Da nema toga ne bi mogli u Račjoj Vasi živjeti. No, nama općinarima nije to pravo, jer mi plaćamo poreze za činovnika, da nas znaju poslužiti, a ne da nas šalju u Buzet.

Stavite općinu kamo ćete, ali stavite svu školu, a ne jednu stranu na sjeveru a jednu na jugu. Nije pravo to nam prouzročuju toliko puta i gubitka i vremena i novca. Popravite to! — Općinar.

IZ BUZETA.

I mi smo protiv kletvi.

Lijepo je i hvalevrijedno, da i sam zakon kažnjava ljude koji proklinju. Kod nas se ljudi prilično uzdržavaju od kletve, jer su razumni i pametni.

No, capurion iz Račje Vasi izgleda da nije ni pametan, a još manje razuman. Taj junak nad junacima proklinje i proklinje. Obojite to čini kada je ljut i napit. Činjušilo se je čovjeku, kada smo ga jednom i čuli pred nekoliko vremena na dan božje nedjelje kako je proklinjao u gostinji na «Fantana». I sama gospoda iz Buzeta su ga upozorivala, da ne kune, jer da nije lijepo, a i pravi patrijot da isto ne bi smio kleti. Ali on kao da nije čuo, i ne bje, i da nema uzgoja. I baš zato se čudimo, što ga imaju neka gospoda za glavnog «fidučijarija». Štoviše, pop Branca ga skoro nikada ne upozori, i ne kune. Ni pop ni fratar ga ne može opametiti. Sram ga bilo! — Očividac.

IZ TRABE KRAJ BERMA

Ljetna, vremenske neprilike, porezi. Cijenjeni uredniče! Dolazim k Vama sa molbom, da i meni uvrstite par riječi u našu milu «Istarsku Riječ». Dugo vremena nema od nas glasa, tako da bi ikogod mislio e nam ide dobro. No žalost moramo izjaviti baš obratno. Mnoga nas zla opkoljavaju, razne brige i skrbi i tuge nas pritišu, kao i ostale naše istarske supatnike. Poljske smo radnje, hvala Bogu, ipak nekako obavili i ljetna ne bi bila tako loša, kad bi zaista nadošlo ono pravo ljetno doba, gdje nebesko sunce sve živo i neživo krijepi i jača. No, uslijed neprestanih kiša i nevremena, i brojno se kada pokaze sunce. Toga radi je ovogodišnji kukuruz veoma zaostao i njihov se da nam ne će uroditi obilatim plodom. A šta da započemo sa travom, koja je tako bujna i obilna? Moramo je kositi. A ako nam ne bude Bog posram sunca, onda će biti lože i naopako, jer se jedino toplotom sunca može valjano da isuš i u staje spremi.

Svi se istarski kmeti bez obzira na narodnost tuže i jadikuju na poreze, koje moraju da plaćaju. Među te nesretnike spadamo i mi Trabljanji. Pa dobro, neka i dodju eksekutori i zahtijevaju od nas novac, samo kad bi imali bar malo «manjere» i srca. No to su Vam ljudi nemilosrdni, koji na neljepi način utjeravaju poreze. A ti, seljače bijedni, moras da platiš u novcu inače ide v o ili krava na pazar. Evo kod nas: Dođe k nama eksekutor, čovjek od kakvih 35 god., praćen, ili bolje rekuć, zastarjen kr. stražarima i sa našim župnikom na čelu, da utjera porez. Razumljivo samo po sebi, da koji kmet nema ni za s o novaca, a kamo li za namirenje poreza. No, to njih ne briga! Oni traže novac, a ako novca nema, onda te, brate moj, ne čeka ni jedan dan, nego u staju i ovedu životinju, koju kasnije prodaju samo da si namire poreze. No, kod nas se dogodilo nešto drugačije. Da ljude prestraše, oni kad su vidjeli, da nema novaca, otišli su u kuću neke naše udove, pretraživali ormare i skrinje ne bi li gdje našli novac. Kad su se osvjedočili, da nema ni plata pribriću i rekli, da će je uzet, ne bude li našla udova novac.

A eksekutor molimo na lijep način, neka ih u nama ipak malo obrini. Ta mi ni govorimo, da ne ćemo platiti. Mi uljudno pitamo, da nam se rok prodjui za isplatu bar dok si priskribimo novac. Podsjećujemo vas na onu poslovicu: «Sve što je na silu učinjeno, ne vrijedi ni pola pišljivja bobaa». Zgodom javit ćemo se još.

Jedan za sve.

IZ BUZEŠTINE.

Tuđa. Potreba čitanja.

Nedavno sam čitao u «Istarskoj Riječi» dopis iz Podbrega. Veseli me da ste se dali na čitanje ali morate nastojati, da još više čitate, a da zapustite plesova u Buzetu i razne igre. To je za nerazborite mladiće i koji imadu pun žep. Mi se držimo knjige, jer ona će nam koristiti. Nekog sam se dana uputio u Roč. Prolašeci mimo Strane opazio sam da su puti razoreni od prevelike kiše i da je godišnji prihod na poljima i vinogradima uništen od tuče. Srce me je zabolilo, kad sam pomislio na muku i trud ovih ljudi, a još više na njihov život. Kako li će proizvesti bez poljskih proizvoda.

Pokraj sela susreo sam nekoliko mladića jednog do drugoga. Svaki me je lijepo i pomno pozdravio narodnim pozdravom: «Razmišljao sam, kako su ovi mladići i kratko vrijeme postali napredni. Prateći ih mimo nekijih djevojkama, uljudno sam ih pozdravio. Ove mi nijesu znale ni odvažiti. Kad sam prošao tri koraka, čujem iza sebe kihanje. Odmah sam se sjetio, što mi je pričao jedan čovjek o jednoj ženi i nekoliko djevojkama, koje su uvijek proti čitanju i pisanju, jednom riječju proti izrazbi. Poslije sam doznao, da su to bile one i sada ih dobro poznam, kad ne znadu ni odvažljati. Kad ih drugi put susretnem, pozdravit ću ih iz daleka.

Franina i Jurina

Fr.: Kako mu je? Jur.: Šal je! Fr.: Brizan lionfant! Ma ča mu j' bilo? Jur.: Ča mu j' bilo? Va vode je bil pre više vremena, dobil je plućnicu i stegnul papki. Brizno blago! Nego ča ćemo mi sada? Ovi divjaki ovuda drže nas još za nekakove čudotvorce samo zato, ča imamo onakove lionfanta. Kada pak budu videi, da je lionfant šal rakom zvižgati — Šta je njim i naša čudotvorna moć. Fr.: Tužni mi! Ja već vidim tebe i sebi kako cvrčimo na gradelah. Kada sam malo prej sedel tamo pod onem vjem stablom, prišli su k mene tri četiri od njih i sve su neč me sobom govorili.

Jur.: Znam ja, ča su govorili. Fr.: Ča ti razumeš i ov njihov zajik? Jur.: Kako ne? Va Foizberge bilo je svakakove ljudi od svih bandi sveta, a bilo je mej njimi i nekoliko zarobljenih z Australije. Ja sam se s njimi svaki dan razgovaral i tako sam naučil i njihov zajik. Dobro je sve znat, a ne samo kantat. Čovek nikada ne zna, ča mu more jednaput koristit. Na, ča bi z nas bilo, da ja ne znam zajika oveh divjaki? Bil bim, kako i mačak va vreeć.

Fr.: No pak ča su ono govorili za me? Jur.: Da nisi nego kost i koža, i da se jako čude, kako si tako jako suh. Fr.: Si nijm mogal reć, da su puli nas letine jako slabe, mast draga, puti nikakovi a i franjki i tasi tako su velike, da najzada čovek nima nič ča za va se hitit. Pak ča in to brian, sam ja suh ale debel?

Jur.: To ti je tako: puli nas se gre samo za tem, da čovek bude koliko pametneji, da može laglje proizvel. Ovde pak gre se za tem, da čovek bude koliko moguće više debel, da ga bude ča više na gradelah. Si me razumel?

Fr.: Ma ča dunke ovi zaspravje mišo s nami na gradeli? Jur.: Ja mislim, da nam to ni dugo, ako njim na vreme ne šmigneto? Fr.: Čemo njim pak moć šmignut? Jur.: Videt ćemo.

Fr.: Neč si mi govoril za nekakov aeroplan od nekoga Ingleza. Če bit ča z onega? Jur.: Če, ako bude! Aeroplan ni nikakov opakana, da čes ga obut i s njim ča pobeć. Ono je vranja makinal?

Fr.: A biš ti zmluz s njum manovrat? Jur.: Jezero milijun vrazi, da bim! Ča misliš, da sam se ja malo naletel, kad sam bil va Foizberge? Svega se čovek navadi pul se poldatije! Tamo se puno trpi, ma se suno i vidi. I mi smo puno trpeli, ma smo puno i vi-

lučili, da će se uzeti. No to zapazio Stojan, koji se je već odavna vrtio oko Stane, a ova o njom ni čuj, pak se zavjerio, ne bude li Stana njegova, da će uništiti i nju i Mirona.

Kad je jednom Stana u sumračju erpala vodu iz vrela, saleti je Stojan, pak će joj: — Stano, uslihiš me, bud mi ženom! Gle, nijesam ja siromah, imam kuću i kuciješ, a i dvor mi nije pust. Imam svega u obilju, bud dakle moja!

— Idi, Stojane, koliko li ti puta rekoh, da te ne volim, pa neću nikad biti tvoja žena! — Stojane, koja će biti sretna uza tvoje bogatstvo, ja ga ne tražim. Nije sreća u zveketu novca, moja je sreća u srcu. — Znam, Stano, da me ne voliš, al priući ćeš se!

— Nikada! — Stano, čuj me! Ti tako zboriš, jer voliš Mirona. No jesi li ikad pomišljala, da je Miron siromah, pa da ćeš se naučiti bijede. Od teška će rada i brige uvenuti dokora tvoja rumena lica, kojima se toliko ponosiš; ugasnut će ove crne oči, kojima sada pališ mladenačka srca.

— Neka! No kad si već čirnuo u to, da ja Mirona volim, znaš dakle, da je za ni kad od njega odustati ne ću; da ga volim više no svoj život i da ću prije smrti u naručje pasti no se odreći Mirona. — Znam, nije Miron bogatun, sirota je kako

siromah i sama; no dok je u nas krepih ruku i žilava zdravlja, iskrest ćemo tomu kamenu toliko, koliko nam treba, da nas sačuva od gladi. — A sad, Stojane, idi, zaboravi Stanu i potraži sebi među mojim vršnjakinjama ženu.

— Da te zaboravim, Stano? — Ne, nikada! — Al kad ne ćeš moja da budeš, uništiš ih ponajprije Mirona, a onda tebe, — tebe, ljuta gujo, što si mi se otmotalo oko srca. Ne ćeš uvažiti umišljene sreće, biš ćeš bijedna i kukevna, ali mi srce na samlost ne ćeš ganuti. — Stano!

— Šta je, Stojane? — Misliš li, da ćeš me prijetnjama sklonuti? — Ne, varas se! — Nijesam ja li krajškinja; nije li me krajškinja svojim mlijekom zadvojila, da se bojim kukavnijih prijetnje? — Umisli nas, pa šta za to! — Evo, kad si tako krvi žedan, evo ti je, ispij, iscripi je sve do kapi, al znaš, da će, i umirući, posljednja moja misao biti kod njega, pa da će posljednji moj dah biti, posljednji pozdrav mojemu Mironu. — Idi, ne bojim se ja tebe!

— Čekaj, gujo kleta, zahvatit će te moja osveta! — to reče i u crnoj ga nestade noć.

Sirota Stana rado bi bila odagnala crne misli, koje joj se uvukle u srce, al ne može. Odjelja njena vesela čul. Da bi reče Mironu? Ne može! Zna ona, da bi se vratila krv i da bi stano u pozabao,

Al kad bilo dan pred vjenčanje i došao Miron do Stane, da kao obično kod njih spurovde večer, opazi, da je Stana sjetna i tužna.

— Što ti je, Stano? Što si poniknula glavom, kao mrazom oparen cvijet? — Ne znam ni sama, Mirono. Teška slutnja svalila mi se na srce. Sve od njega mi se crne uval, al ne će da isčezne. Sve mi se čini, kao da ću te izgubiti, al skoro izgubiti, a i znaš, dušo, da mi je bolje te pust ovaj svijet.

— Alaj si djetinjast! Čuj ženo, ka u visoku zraku hvali Boga, podigni i ti Stano, svoju misao k Onomu, čije oko u službi noći brižno nad nama bdi, i traži u Njega snage i okrepe.

— Ej, kušala sam i to! Započnem mi hitvu, al je ne dokrajčujem, sve mi se vrti po glavu, kao da nam pogibao prijeli Mirono, čuvaj se Stojana!

Zasto da se njega čuvam? — Znam, gledaj, al kad viđe, da nije drugak, sad je i meni prijazniji. Bas malo prije sastao je njega, a on mi zaželo dobru sreću: do puće obreka, da će sutra u svatove. — Gospod naš sabranio! — Potrali se drugog jutra svatovi i odv. milance u crkvu. Stana se na silu tselja, pa ljupko i miho pogleda na Mirono kao da ga očima želi upiti. Miron joj reč

deli. A ki puno vidi, puno se i nava- li, zato se jako varaju oni neki ter neki, ki misle, da mi niš ne znamo i niš ne razumemo.

Više imamo mi istarski kmeti va malem prstiče, nego ki ter ki milordo va glave.

To je zato, zač su naši ljudi od- vavek rado hojevali po svete, a i da- nas hojevaju, s ima ih već nosvuda, toliko, da se more reć, da je celi svet jedna vela Istra.

Ča je najljepše, svi se najraje spominju svoje stare Učki, i da ti pravo rečem, ja već komać želim, da mi ju je videt.

Bit će i to, samo treba malo strp- ljenja.

Ja ne znam kamo više, nego ga ja imam. Samo da ti se posreći z onem neprolanom!

Ne boj se niš! Svaki čovek na sve mora se znat inžinjat, a najviše mi Istrani. Nego sada pusti me na mire, da malo pošpikulam, ča ćemo i kako ćemo.

Ala dunke, špikulaj, špikulaj — samo gđjedaj, da ča više našpikulaj. Zač da ti pravo rečem, mane one njihove gradeli ne gredu nikako z glavi.

Ne gredu ni mane!

IZ PULJŠTINE.

Ples u Pomeru. - Blagoslov crkvice u Banjolama. - Samoubijstvo u Vintjanu.

Dok je u Pomeru eksistirao ples na dvije strane, u tom se selu čulo raznih protesta, kritika i slični stvari; čim su se imo obavustili plesovi, čim su se imo nastala neka grobna tišina. Nemajte opet misliti, da su ti plesovi obavustjeni sa strane vlasti. Ne plesove obavustjeni fi- nancijska kriza. Nije rečeno, da ne mogu pomerski mladici plaćati nedjeljom 2 i po live za ulazninu u ples, nego oni znadu tu svotiču, akoprem malenu, upotrijebiti za potrebitije svrhe. Nijma ipak nije mnogo stalo do plesa, ali se tu ženski spol mnogo grije. Tamošnje «sinjorice» se veoma tuže, da ne mogu nedjeljom plesati, tuže se gospodarica plesa, koji odgovaraju, da ne mogu radi troškova držati ples.

One su sada došle na jednu lijepu ideju, jer misle osnovati neko milosrdno društvo, koje bi pokrivalo plesne troškove. To su pametne glavičie!

Još lanjske godine bili su u Banjolama blagoslovlili kip «Majke Božje Morske», koji su kip kupili za tamošnju crkvicu, koju su pred par godina sagradili. Dne 13. juna prošlog mj. t. j. u nedjelju kupili su i blagoslovlili kipove Sv. Ante i sv. Petra za tu crkvicu. Taj dan bile je veliki blagdan u Banjolama, pa su one bile taj dan okićene državnim zastavama. Na toj je festi bilo dosta svijeta iz okolice. Iz crkve je krenula procesija na mjesto, gdje su bili kipovi, koje je blagoslovio puljski kanonik. Iz blagoslova kipova, krenula je procesija u crkvu.

Dok opstojte Banjole, one su pripadale pod premantursku župu; također, Valdehek, Vintjan i Vinkuran. Sada misle banjolić sagraditi i svoje groblje, pa se tom peklom odčepiti od Premanture. I još misle, da će se i sva ostala sela s njima zadržati. Kako se čuje, ostala sela nisu zadovoljna za združenje, nego da će oni i nadalje ostati sa Premanturam. Oni govo- re, da bi radije sa Pomerom nego sa Banjolama.

U subotu 12. juna oženio se sin Mihe Škabića iz Vintjana, te je dovo mladcu ženu u kuću svoga oca. Sa svatovima ostao je sve do rane jutro u kući. I otac se prije s njima veselio. Kada se je njegov otac opio rastjerao je sa prijateljnom sina i sve ostale iz kuće. Kada se je Miho razrijeznio, uzeo konop, pa se je u nedjelju u jutro u vlastitoj kući objesio. Ne-

koji govore, da se je stari objesio radi sramote.

Mrtvi ostaci pokojnika bili su prenešeni utorak popodne na premantursko groblje.

IZ TINJANA.

Naš listonoša.

Opet i opet moramo se potužiti na našega listonošu Šimeta Sagar. Jer nismo dobili zadnji «Istarsku Riječ» posumnjali smo da je zaplijenjena, ali zato doznali smo da je došao prilog isti «Mladi Istranin». Nu naš listonoša nije smatrao vrijedno da ih raznese po kućama kako je njegova dužnost, nego prošle nedjelje izručio je sve «Mlade Istranin», od prilike četrdeset, Ivanu Antolović pok. Marka neka radi s njima što hoće. Ovaj je bio toliko savjestan i pobrinuo se da su ga dobili barem nekoi pretplatnici. O našim listonošim smo se već puno puta potužili. Znamo da su njegovom zaslugom i od drugih novine rabile za galetu. Ne ćemo o njemu na dugo pisati, samo kažemo, da smo uvijek u sumnji da ne dobijemo sva pisma i novine, ča nas naslovljene. Moguće je i sumnja neoppravdana? Skrajni je čas, da bi oni, do kojih stoji, jednom ga dobro potegli za uši.

IZ GRIMALDE.

Molba za pomoć u nevolji.

Naši ljudi moraju da idu truhom za kruhom. Nekoi idu u Ameriku, da tako preživju i da koju paru pošalju svojim kući. Tako je i naš čovjek Frane Jurčić poslao sina Ernesta u Argentinu, da će za nj skrbiti. Napomenuti moramo da je njegov otac ratni invalid, nesposoban da za prehrani sebe i obitelj. Mladi Ernest bio je vrlo dobar i marljiv kao mrav. Otputovao je u Argentinu 19. septembra 1925 i tamo bio zaposlen kao tehničar. Nije imao ni dovršenih 17 godina, kad je morao počeći krutoj sudbini. Dne 24. maja ove godine na 84% nati navećio je zašupan 16 metara u dubinu morsku i tekar 28. su ga izvadili iz vode. Otac se njegov uslijed smrti sina nalazi u skrajnoj bijedi, jer nije kadar da radi. Ovim se putem obraćamo na čitatelje «Istarske Riječi» dobrog srca da bi siromašnom on poslali koji darak bilo putem «Istarske Riječi» ili izravno na naslov: Jurčić Frane, Grimalda, Podmeja 26 p. Cerreto Istriano.

IZ NOVE VASI KOD PORĚĀ.

Grozno umorstvo. - Sumnja na sina.

Dne 7. pr. mj. išla je mlajka starića od 80 godina u svoje polje 4 kilometra daleko od Novesavi prama Labincima, gdje je na njezinu veliku tugu i žalost našla vlistifog sina Matu Orihova starog 44 godina, u potoku krvi, sa glavom razmećkanom, te stiga kući da prijavi žalosni događaj. Kasnije je bila stvar prijavljena kr. sudu u Poreču, te je sudbena komisija stigla na lice mjesta, ali pošto zemlja gdje se desilo umorstvo pripada motovonskoj preturi, morali su javiti neka dođe motovunska komisija. Tako se je stvar oterala te su tekar u srijedu dne 9. pr. mj. dignuli mrtvo tijelo Mate Orihova, tu ga dali pokopati. Sudbene oblasti provelu su istragu, te su zavjereni sina mu Ivana Orihova. Stvar nije jošta na istome pa treba još počekati dok oblasti budu pronašle tko je krivac, ovog ubijstva.

IZ ČIČARIJE.

Naše ceste i putevi.

Kako smo već javili, oblasti nam lijepo popravljaju cestu što vodi od Počekaja, preko Bresta, Dana, Vodica, Golac na Obrov. Veoma smo zahvalni, da su se i nas siromašnih Čiča sjetili. To je lijepo i dobro. I svima je pravo, samo nije nekome postolaru Crncu u Račju Vasi. On se ljuti na sve to, jer je uvijek dokazivao ljudima, da će najbrže popravljati put, što vodi preko Račje Vasi, i to radi sela Račje Vasi i valjda radi njega. Ljudi ga pitaju zašto nije tako, a on sam ne zna kako bi lagao. Izgleda da rau malo koji več goni vodu na njegov mlin. Jedano još onih par «mlinara», što snijme rade i rade, ali rade samo zato, jer im rendi. Ta tako je rekao i sam sešer postolar, da ima on dobitak s politikom. Neka mu bude blagosloveno!

— Ha, štano, ti sveticu nedužna, jest li ovršila kieto djelo? Baš u horu dodjoh, da te još zatečem!

— Stojane, tako ti Boga, štiti, nijesam ja! — Kako bil ga je usmrtila, kako bilh probela ove grudi, ovo srce, kad ga toliko voljeh. Oj Mirono, Mirono, reci, tko te je ubio! — Reci, da te svetini!

— Umri se, Stano, Miron štiti, onjemio on za uvijek, ne će on odati tvoje tajne. Al ovo, taj, ak možeš, uza mrtva te nadjoh, oštrica ti u ruci, a krvlju si obilvena. — Oštrica ti, sač se neka znade, da je lijepa i ohola Stana ubila — svoga Mirona!

— Štiti, djavole, u čovječjem liku! Ti si ga ubio, to je tvoja osveta!

Na tu viku pribrali se ljudi, a nadošli i na priziv Stojanov oružnici i odveli Stana. Našlo ih se u selu, koji su vjerovali nevini Stani. Al bila ih većina, koji su bili kao uvjereni, da je ona ubojica.

Pukao sud, al je ne zahvatili, jer joj tuga potamnjela um, i ona kao luda prolaizla selom i rikala:

Mirono, Mirono! A kad su joj bili bistri časi, kad joj je kad prozirao u gustu tamu, što joj je dušu okružila, onda bi uskliknula:

— Stojane, kieto li mi se osveti; ta rekao si: Naprijed ću uništiti Mirona, a onda tebe! Održao si riječ!

IZ PRNJANE.

Popravlak crkve.

Primamo dopis prijatelja iz Prnjane, koji želi da ga odmah iznesemo u javnost. Nedaleko Barbana nalazi se naše toli drago seoce Prnjana. Imamo crkvicu Sv. Marije, koja se valjda nemarom nekih ljudi u takovom stanju nalazi, da bi čovjek iz zaplakati morao. Krov i strop su tako slab, da će ase jednog dana sve to srušiti. No, našeg Vazmoslava Kršula, koji nagovara naše seljane, neka sabru doprinose za popravlak božjeg hrama. Svi su se kmeti odazvali tom plemenitom pozivu i sabrali 4000 lira. Da pokaže dobar primjer, sam je naš dični Kršul, koji već duže vremena vrši službu crkvenjaka, darovao 1000 lira. Kako vidite, neku smo svotiču već sabrali, ali ta je premalena, da bi mogla pokriti sve stroške. Braćo! Pozivljem svih, da doprinesu svoj dar, pa da se naskoro može započeti sa radnjom. Kako će naša srca biti vesela, kada se nedjeljom i blag-

dane budu sastala u popravljenom božjem našem hramu, koji nam je jedino utočište u žalosnim danima. Prnjana.

IZ MATULJI.

Blagoslov crkvice Sv. Mihovila.

Milodarima, sabranim u našoj općini mogli smo popraviti ovdášnju staru crkvicu Sv. Mihovila, koja je bila jako oštećena od groma, i u kojoj se nije mislo već 13 godina. — Ta crkvice je sada na novo popravljena te je odbor odlodio da se buduću nedjelju dne 4/7 ista crkvice blagoslovi i da se održi velika sv. Misa u 10 sati.

Budući da je radnja izvedena, a troškovi nisu svi pokrili, odlučio je odbor da se priredi jedna zabava isti dan u Matuljima na otvorenom, od koje će čisti dobitak biti za pokrivenje ostalih još troškova.

Radi toga se s tim općinom najuljudnije pozivlje, da u cilju većem broju dodje u tu zabavu. Dobrovoljni milodari primati će se sa zahvalnošću. — Odbor.

Politički pregled

ITALIJA.

Završena istraga protiv Zannibonja.

Istraga protiv Zannibonja i drugova je završena. Kako se naši čitatoci sjećaju, Zanniboni je spremao atentat na Mussolinija i htio na njega pucati, kad se Mussolinija imao pokazati na balkonu palače ministarske predsjednika. Do subote su Zannibonijevi branitelji mogli da podnesu žalbe. Proces će se voditi pred rimskim porotnim sudštem u početku augusta. Novina «Giornale d'Italia» ističe, da je Zanniboni priznao krivnju i da je konačno točno iznio pred sudom istražiteljem cjo plan zavjere, koju su on i njegovi drugovi spremali protiv Mussolinija i današnjeg fašističkog režima.

Masaryk i Mussolini.

Cehoslovački vojni predstavnik u Rimu Buneš predao je Mussoliniju knjigu: «Cehoslovačka», koja je ovih dana stampana u Pragu na italijanskom jeziku. Tu je knjigu Masaryk sa posebnom posvetom poklonio Mussoliniju. Mussolini se na toj pažnji telegrafski zahvalio Masaryku.

Pitanje sindikalnog pravilnika.

Veliko fašističko vijeće je u subotu pod predsjedanjem Mussolinija zaključilo raspravu o sindikalnom pravilniku te je pravilnik odobrilo time, da se mjesto 15 sindikalnih konfederacija ustanovi samo 13. Ostale su naime: konfederacija umjetnika i konfederacija obrtnika. Pripadnici tih profesija biti će dodjeljeni drugim konfederacijama.

Ministarsko vijeće odobrilo pravilnik o sindikalizmu.

Ministarsko vijeće je na sjednici u ponedjeljak odobrilo pravilnik za provodjenje sindikalnog zakona s onim promjenama, koje je učinilo na svojim sjednicama veliko fašističko vijeće. «Gazzetta Ufficiale» je objavila taj pravilnik.

JUGOSLAVIJA.

Konvencije s Italijom pred Skupštinom.

Najvažniji dan bio je svakako petak — U Narodnoj Skupštini su došle na dnevni red beogradske konvencije s Italijom. Ministar inostranih djela predložio ih je Narodnoj Skupštini da ih odobri. Govorio je o važnosti tih konvencija, da koje veli, da ih nije stvarao ni on ni njegova stranka, već Davidovičević i slov. klerikanci, ali ipak molli, da ih skupština primi, jer da to zahvaljavaju interesi države. U zadnje vrijeme bilo je silno nezadovoljstvo u narodu radi tih konvencija. On je sa svih strana od raznih građanskih i trgovačkih korporacija (društava i udruženja) primio mnogo telegrama, kojima ga upozoraju na štetnost konvencija sa Italijom. To građanima su se predviđala demonstracije i on ih je zabranio. Protivan je tome, da se ulica umješava u vanjsku politiku države. Radi se samo o stručnom pitanju, pa je zamolio dr. Ribara, da dade stručni izričtaji. Dr. Ribar je u glavnom kazao: Po ugovorima o miru, koje se odnose na bivšu Austro-Ugarsku monarhiju, ostala su neriješena mnoga pitanja, koja se osobito tiču t. zv. nasljednih država. Među tim ugovorima o miru je predviđeno, da će i posebne konvencije između nasljednih država da riješe ta pitanja. Neka pitanja nisu u opće riješena, a za neka su postavljena izvjesna načela. Na osnovu tih odredaba je već godine 1921 bio sazvan jedan kongres, odnosno konferencija u Rimu, zv. prva rimska konferencija. Ona je imala da riješi ta pitanja, koja se tiču nasljednih država i koja mirovnim ugovorima nisu bila riješena. Ta konferencija utvrdila je neke načela konvencija i ugovora, koji ipak onda nisu bili potpisani. G. 1922 bila je sazvana druga konferencija u Rimu i tu su bile utvrdjene neke konvencije pa čak i potpisane, od kojih su neke već stupile i na snagu i u parlamentima u pojedinim državama odobrene ali u mnogim pitanjima učesnici ove konferencije nisu se mogli složiti. Tako su onda počele pojedine države, koje su interesirane međusobno, da raspravljaju u tim pitanjima i da sklapaju posebne konvencije. Tako su sklopile dvije godine trgovački ugovori između Jugoslavije i Italije. Tako su bile sklopljene i ove konvencije, o kojima referišem. Ovdje se radi o pitanjima, koja su dala povoda u praksi i mnogim sporovima i koja

su radi toga zahtjevala brzo riješenje. Dr. Ribar porinuje za tim, o kojima se konvencijama radi, pa onda jednu po jednu stručno obrazlaže. Iza obrazloženja preselio se na debatu. Te su konvencije kritizirali razni poslanici opozicije. Debata se vodila dva dana. Oštro je napao Italiju federalista dr. Buć, te je radi neparlamentarnih izjava na račun predsjednika naroda bio opomenut od predsjednika skupštine. Govorio je dr. Trumbić, koji je branio svoj rapalski ugovor, a osudivao konvencije. Stvarnu su debatu vodili Jovan Janović (Pižon), vođa zemljoradnika i dr. Grisono, samostalni demokrat, ali u ime cijele opozicije. Osobito su izvajdanja Grisono učinila najbolji utisak na skupštinu.

Njegov je govor trajao preko dva sata. Poslije govora dr. Grisono su zastupnici demokrata, muslimana, slovenskih klerikalca podali izjavu, da su suglasni sa izvajdanjem dr. Grisono. Tima je svršila debata i prešlo se na glasanje. U znak protesta je opozicija izašla iz dvorane. Za konvencije su glasovali kompaktno radikali i radničevci.

Pašić opet bolestan.

Mislilo se, da će se Pašić brzo vratiti iz Karlovič Vary, ali sada izjavlju, da je opet obolio. Iza kako je učinio posjet zaštom predsjedniku republike, legao je u krevet i dobio vrućicu. Pašić nije primio niti odobranika iz Beograda, koji je došao, da mu referira o stanju u njegovoj stranci i opći položaj u Jugoslaviji. Radi te činjenice novine prepisuju bolesti Pašića već važnost, jer da se po tome može zaključiti, da je njegovo stanje slabo.

Zakon o nestalosti činovnika.

Narodna je Skupština izglasala zakon, kojim se nestalost činovnika produkuje za tri godine. Dakle još tri godine biti će državni činovnici nestalo namješteni. Činovnici su naravski time nezadovoljni. Rektor beogradske univerziteta je radi toga podao ostavku. Vlada utemeljuje ovaj zaključak uređenjem državne uprave i namještenjem dobrih i korisnih činovnika.

RUSIJA.

Dolazak Čičerina u Pariz.

Na obavještenim mjestima se tvrdi, da će skoro doći u Pariz narodni komesar (ministar) spolnih poslova Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika (to je službeni naziv sovjetske Rusije) Čičerin. Dolazak Čičerina dovodi se u vezu sa eventualnim pregovorima između Franc. i Rusije, koji bi imali da se poveru ovog ljeta. Još se smatra, da će se raspravljati i pitanja starih carskih ruskih dugova prema Francuskoj, o čemu jedna mješovitja francusko-ruska komisija vodi pregovore još od ove zime. — Boravak sovjetskih ministara u Parizu će izazvati kod Engleza i političkih krugova u Londonu malo zaprešćenja i negodovanje, jer su poznati slabiji odnošaji između Rusije i Velike Britanije, koji ne izgleda, da će se uskoro popraviti.

Atentat na generala Ospykko.

Pred mjesec dana ubio je jedan židov u Parizu bivšeg predsjednika Ukrajine hetmana (vojskovođu) Petljuru, jer da je Petljura, dok je on vladao u Ukrajini, pobijao mnogo nedužnih židova okrivljujući ih da su boljševici. Prošle pak se imiče ubijen je u Varšavi u svom stanu revolucionarnim metkom ispaljenim kroz prozor komandant Petljurine armije i sadašnji urednik jednog lista general Ospykko. Računa se, da je ovo jedan politički atentat. Desničarske novine pišu, da je atentat narucen iz Rusije, dočim radničke stranke pripisuju uzrok atentata sličan Petljurinom, t. j. da je tko pucao na generala radi nasilja nad boljševicima u Rusiji.

Ruska pomoć svojim sunarodnjacima.

Pod Poljskom živi lijepi broj Ruso, osobito Ukrajinca (Malorusa). Ovima je sovjetska vlada poslala 30 vagona pšenice. Poljska je vlada zaplijenila taj transport, jer da time Rusija čini propagandu među poljskim građanima druge narodnosti. Rusija je na taj postupak Poljske odgovorila, da ne će propustiti niti jedan vagon nikakve robe u Poljsku, ako ne preda tih trideset vagona pšenice. Naravski, da je ovaj energični korak Rusije povoljno upli- voda u praksi i mnogim sporovima i koja

— Gle, golubice bijela, sad nas nikoga više ne rastavi!

— Ipak, smrt; Mirono, — smrt!

Ajde, ne muti današnjeg veselja tim čestitim mislima.

— Ne ču, bit ću vesela, ta sad sam tvoja. Mirono, ta sreća ču, da zaboravljam slutnje, što mi se uvrijedila u sreću. Gle Stojane.

— Kako nam se smiješi; al mi se sve čini, kao da to nije smiješak poštena čovjeka!

— Budi hrabra, ta graničarka si!

— Posao dan i nastala večer. Još bili svačim na okupu, kad najednom udje Mirono iz sobe. Kao da je Stani ljeta ujeza zupak kad opazi, da je Mirona nema medju svačim. Pohiti niš dvor; pogleda lijevo, pogleda desno i prični joj se, kao da je nešto zajaunknulo. Pohrii onamo, odakle je čies dopirao. — Jao i pomaga! — zapeti bolna i pade na koljena uz Mirona, pa je izidiso. Bljeh mjesec razmakao čuče i obasjao krvlju obilveno tijelo.

— Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj kucanjem ne probije grudi, a ona trže oštricu iz Mironovih grudi. — Na tu on jemila, kao da je obamrla, al u njoj čas, Tjed se sagne niže, — nade, — mrtvo tijelo k svome sroču i staze, — ono drago lice i zaklopljene oči. — Stojane, Stana lijevom zahvatila svoga sroču, da joj

POLJSKA.

Ostavka maršala Rataja.

Maršal Sejma (predsjednik parlamenta) Rataj podao je ostavku. On je ostavku motivirao zdravstvenim razlozima i napadajima desničarske stranke. Ti su se napadaji odnosili u prvom redu protiv njegovog pomirljivog držanja za vrijeme državnog udara. Kad je u Sejmu pročitana ostavka, zamjenik maršala socijalista Daszinski stavio je na glasovanje. Nijemci su prije glasovanja ostavili dvoranu, jer je Rataj nekoliko dana prije toga potpisao jedan proglas protiv Nijemaca i Ukrajinca i Eje-lorusu su ostavili dvoranu. Kod glasovanja je samo nacionalna radnička partija, zatim socijalistička Pias-partija glasovala za Rataja. Predsjedatelj je izjavio time, da je Rataj dobio povjerenje sa strane većine. Međutim nekoliko sati kasnije Rataj je izjavio, da on ostaje kod ostavke, jer da mu ova većina nije dostatna.

Drugi dan bio je opet na dnevnom redu izbor predsjednika Sejma. Ponovno je izabran Rataj sa 186 glasova protiv 128, koje je dobio vođa nacionalnih demokata Głombinsky. Rataj je primio položaj predsjednika, dok se ne nađe kandidat, koji će uživati povjerenje cijelog parlamenta.

Reforma ustava.

Po današnjem poljskom ustavu Sejm imade apsolutnu vlast (ministri) nema skoro nikakve moći. To je velika demokratska tekovina, ali se u Poljskoj loše odražuje na državni život, jer velika po-cijepanost i političke strankarske ne dopušta normalni razvoj prilika. Radi toga je Pilsudski sastavio projekt o reformi ustava. Ta reforma ima svrhu, da pojača vlast predsjednika republike i utvrdi nova načela za političke izbore. Prema novoj reformi predsjednik republike ima pravo da raspusti Sejm, da postavi «veto» izglasanim zakonima i da za vrijeme raspusta i nezasedanja Sejma imade pravo izdavanja zakona. Osim toga u novom izbornom zakonu ograničeno je pravo izbora. Vidit ćemo, da li će biti moguće provesti te reforme, jer je ljevica u Sejmu odlučno proti svakoj reformi.

ČEHOSLOVAČKA.

Masaryk proti demisiji dra Beneša

Centralni odbor nacionalno-socijalističke stranke i klubi parlamenta i senata te stranke raspravljali su o pitanju demisije ministra izvanjskih poslova dra Beneša. Kako smo zadnji put izvijestili, dra Beneš bio na Bludu na konferenciji Male Antante, primio je bio od svoje stranke brojčavo, da pada demisiju, jer njegova stranka nije htjela nositi odgovornosti radi zakona o carini na poljske proizvode. Beneš je jedini ministar kao narodni poslanik, dočim su drugi ministri činovnici. Iza kako se je Beneš vratio u Pragu, htio je da to pitanje uredi: da dade ili demisiju kao ministar, ili da dade demisiju kao narodni poslanik. Objavljeno je sada od vodstva Benešove stranke, da se je dr. Beneš htio lojalno podvrgnuti zaključku stranke, ali da je predsjednik republike dr. Masaryk izjavio, da o demisiji dra Beneša ne može biti ni govora. Tu je izjavio izvršni odbor narodno-socijalističke stranke, primio na znanje. Dr. Beneš je izjavio, da će postupati želju predsjednika republike, pa da ne će položiti demisiju ministru, ali da će položiti svoj poslanički mandat. Konačno je vodstvo stranke primilo rezoluciju, u kojoj se Benešu izražava povjerenje i odobrava njegova politika, naročito politika Male Antante, te konstatuje, da zaključak o demisiji nije bio upravljen protiv ličnosti dra Beneša, nego da je potekao iz teškog položaja, u kojem se stranka nalazila. Kako se unutarnje političko stanje sve više zaostružuje, zaključeno je, da se oadašnji delegati predsjedniku Masaryku i da s njim rasprave položaj dra Beneša u stranci. Definitivni će zaključak donijeti u ovoj stvari prošireni izvršni odbor narodno-socijalističke stranke.

FRANUSKA.

Sastav nove vlade

Kaošto smo u zadnjem broju napomenuli, Briand je niš pošlo za rukom, da sastavi vladu na širokoj bazi, to jest da u vladi suradjuje što više stranaka. Nije mu to uspjelo iz razloga, jer su mu smetali ljevičarski političari. On je mnogo računao na bivšeg predsjednika republike Poincare (Poenkaré), kome je bio ponudio ministarstvo financija. No Poincare nije se prihvatio tog teškog posla, jer su ljevičarske grupe smatrale, da su preostre mjere, koje je on htio uvesti za poboljšanje franc. Briand je morao ponuditi ministarstvo financija Caillaux-u (Čitaj Kajlo). On je primio ali pod uvjetom, da ministarstvo ratna morarice, unutrašnjih poslova i trgovine bude u rukama političara iz najbliže njegove okoline. On je to zahtjevao zato, jer misli, da će se morati radi poboljšanja kurza franaka latiti takovih mjera, koje će po svojoj vjerovatnosti izazvati u Francuskoj nemire i strajkove. A da ima vojništvo uza se, tražio je da ministrom rata bude jedan odvažni general, te je za tu dužnost predložio Guillaumata (Čitaj Gijomá). Briand je na to pristao i sastavio svoj deseti kabinet; drugim riječima po deseti put je on ministar predsjednik. Kako smo zadnji put govorili u svojoj krizi igralo je glavnu ulogu u njegovom stanju franaka, pa za to je trebalo tražiti i načina i čovjeka, koji bi što uspješnije i što brže sanirao (ozdravio) državne financije. Da može tu zadaću izvršiti je Caillaux tražio takove punomoći.

TURSKA.

Spriječeni atentat na Kemal-pašu

Prošle subote je predsjednik turske republike posjetio Smirnu (grad u Maloj Aziji). Iza kako se je vratio u Ankoru, glavni grad Turske, službene su novine javile, da se je na Kemal-pašu spramom atentat, i to baš za vrijeme njegovog dolaska u Smirnu. Na zarobljeni bili su na vrijeme uhvaćeni, i to u Smirni u Carigradu. Među uhapšenima imade nekoliko narodnih poslanika. Sada je povelena sudbena istraga. Predsjednik republike imade protivnike stare Turke, jer je on svojim reformama preokrenuo lice Turske i zagriženi muslimani ne mogu mu oprostiti što je on ukinuo njihove običaje i tradicije, koje oni stavljaju u vezu s vjerom. Ipak narod mu je zahvalan, jer uslijed Kemal-pašinih reforme se Turska danas silno kulturno razvija i približava ostalim naprednim narodima. Atentat nema nikakve važnosti, jer Kemal-paša drži sav narod u svojim rukama. Narod njegja sluša i skoro obožava.

Domae novosti

Novo novčanice od 100 lira

Banca d'Italia je ovlaštena da izda nove novčanice od 100 lira. Te će novčanice biti slične sadašnjim, ali će biti drukčiji papir i tiskat. Te će novčanice biti provizorne, je će poslije biti tiskane nove, pa će se uzeti iz prometa ove koje sada tiskaju i koje su dosada bile u uporabi. Naravski da još uvijek vrijeđe stare novčanice od 100 lira.

Stare marke ekspres izvan uporabe

Kr. dekretom od 16. maja 1926 br. 978 dignute su iz uporabe poštanske marke «espresso» od 60 cent., a na kojima je natisnuto 70. Habiti ih se više ne smije od 1. ovog mjeseca, a zamjeniti se ih može do 31. maja 1927.

Amalija Zampieri.

U noći od subote na nedjelju umrla je u Trstu gospodja Amalija Zampieri, žena predsjednika julijskog novinarskog udruženja Rikarda Zampiera. Pokojnica bila je vjerna pobornica svog supruga, pružajući mu najjači oslon u njegovim borbama protiv unjgatavača njegovog naroda. Doživila je o-vjenčan trud svog supruga i konačno ostavila ga na vijek. Dičnom kolegi komendatoru Zampieri i njegovoj rastuženoj porodici u-redništvo «Istarske Riječi» izražava najtoplije sauečeše, a pokojnici pokoj vječni.

Padanje prometa u tršćanskoj luci

Poznat publicista H. Wendel objelodanio je u njemačk. dnevniku «Frankf. Zeitung» članak, u kojem govori o stanju Trsta prije rata i sada te o njegovoj važnosti za Italiju i susjedne države. O stanju trgovine kaže ovo: «Druge ratne posljedice doprinjele su tome, da je tršćanska luka g. 1919. imala samo 43 procenta saobraćaja što ga je imala posljednje normalne godine, t. j. 1913. God. 1920. narastao je saobraćaj od 50 posto, ali već dvije slijedeće godine ponovno je pao, a ako se godine 1923. ponovo podigao, te je god. 1924. dopro čak do 94 posto saobraćaja iz god. 1913. god. 1925. opet je osjetio jaki pad od 6 posto, a izgledi za 1926. također su rdjavi.

Srednja Evropa postaje sve to više nezavisnom od Trsta. Poljska ima svoju slobodnu luku u Gdanskom, Čehoslovačka u Hamburgu. Njemačka tarifna politika dotjerala je dotle da je čehoslovački saobraćaj u Trstu godine 1925. pao za čitavu četvrtinu prema prošloj godini. I u austrijskom saobraćaju pokazalo se sniženje za 8 posto, a u jugoslovenskom za 15 posto. Jugoslovensko žito ide opet sve više niz Dunav prema Braili, a izvoz drva iz jugoslovenskih krajeva, koji je prije mnogo išao preko Trsta, sada teži za tim da ide preko samih jugoslovenskih luka na svijetsko tržište. Dok saobraćaj u tršćanskoj luci u najboljoj povratnoj godini nije niži dostigao predratne cifre. Šibenik, Gruž, Kotor, u prvom redu Split, buduća luka čitave Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, daleko su nadmašili god. 1913. i u brojevnima i u tonazi.»

Moguće da će se ipak promet u tršćanskoj luci podići, barem u odnosu na beogradske i neptunskih konvencija.

O prijavljenim rekvizicijama napram austr.-ungar. ezaru

Doznaje se, da je tehnički ured u Trstu odredio, da se počne za konstatiranjem (ustanovljenjem) štete, koju su oštećeni prijavili prošle godine u aprilu mjesecu, a kao rekviziciju od strane a. u. vojske. Sve prijavljene štete će se sada po kotarima kontrolirati. Za one rekvizicije, koje su dobro dokumentirane (gdje su priložene

potvrde o rekviziciji životinja i «okret-dina) je financijska intendantca poslala spise u Rim i već se je jedan dio tih spisa vratio u Trst. Ima nade, da će se za ove rekvizicije doskora isplatiti najavljene 70% predujam. —

Djaci oprošteni od školskih pristojbina za prijavni ispit.

Ministarstvo prosvjete je ovih dana poslalo okružnicu ravnateljima srednjih škola, da u smislu zakona od 7. januara 1926 oprošteni su takse za prijavni ispit ne samo vojne sirote, već i oni djaci, čija porodica stanuje u pokrajini Istri, Rijeci i Zadru te u kotarima: Gorica, Gradiška, Idrija i Pomstojna. Ako je tko već platio taksu za prijavni ispit (60 lira) nek odmah pošalje ravnateljstvu svoje škole svjedodžbu o boravku porodice (certificato di residenza della famiglia).

Za penzionire.

Penzionirci koji stanuju u puljskoj, riječkoj i anekitranim krajevima fur-lanske pokrajine primat će od 1. ovog mjeseca penziju od zakladne delegacije (Delegazione del Tesoro) u Puli, Rijeci i Vidmu. Za sva eventualna razjasnjenja treba se obraćati na dotične delegacije. Općine moraju zakladnoj delegaciji javljati sve informacije, osobito u pogledu smrti, vjenčanja i punoljetnosti.

Novi općinski komesar u Puli

U Pulu je došao novi općinski komesar dr. Merizzi. Bivši općinski komesar dr. Lovodovic Rizzi je podao ostavku (demissionirao) na tu dužnost.

Proslava Ivana Cankara u Sv. Jakovu u Trstu.

U subotu dne 3. julija proslavit će «Citaonica u Sv. Jakovu» pedesetogodišnjicu podjenja Cankara uprivoriz tom prigodom njegova jako djelo «Kralja na Betj-novik».

Cankar je najveći slovenski spisatelj, koga možemo mirne duše da ubrojimo među najveće evropske pisce posljednje dobe.

Igru režira K. Terčič. U glavnoj ulozi nastupa poznati slovenski umjetnik Sila. U većim ulogama nastupaju Terčič, Širok, Gvardjančič, Cesar, Silova, Kreševičeva, Hervatino i Štepančičeva. Predstavu inscenira vrlo originalno moderni slikar A. Cernigoi. Predstava se vrši u 830 naveče u dvorani D. K. D. u Sv. Jakovu (Campo S. Giacomo 5).

Jaki potres u Grčkoj.

U subotu naveče očituo se je u Grčkoj jaki potres. Središte potresa bilo je između otoka Krete i Ciklada (skupina otoka). Potres je trajao 50 sekunda i prouzročio velike štete na otoku Rodu. Porošeni su u svemu oko dvije hiljade kuća. Više je osoba ranjenih, a ubijeno je samo jedno dijete. Mjesto Arkangelo je sasna porušeno. Potres se je osjetio i u južnoj Italiji, ali tamo nije prouzročio nikakve štete.

Darovi

Za fond «Istarske Riječi» darovali su bočari Zorin-vrha prigodom izjavljene utakmice u Bregama, dne 13. juna L. 23.40. Istom prigodom — Pepić i Danijel za izgublenu briksulu L. 10, Sinčić Grgo, Portland Oregon L. 18, Ljudevit Tomičič iz Trsta darovao je L. 10. Darovateljima uprava najljepše zahvaljuje.

«Prosvjetli» - odsjek za Istru.

F. Malalan 20 lira, Puž Jos. iz Liburnije 5 lira, gosp. J. R. iz Piranščine 50 lira.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI
Tiskar: ISKARA «EDINOST» U TRSTU

Poziv

redovitu glavnu skupstinu
Višnjanskog čimriva za čteduju i zajmove u Višnjano, koja će se održavati
u Višnjano prostorijsana dne 4. ju-lija 1926. u 10. sati prije podne

DNEVNI RED:
1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupstine
2. Izvješće upravnog odbora;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Čitanje revizijskog izvješća;
5. Odobrenje računskog zaključka za godinu 1925;
6. Izbor upravnog i nadzornog odbora;
7. Promjena zadrudnih pravila;
8. Slučajnosti.

U Višnjano, dne 6. junija 1926.

DOBOR.

Opaska: U slučaju, da u određeni sat ne dodje na skupstinu dovoljno članova, to će se ista držati pol sata kasnije bez obzira na broj prisutnika.

NAVIGAZIONE GEN. ITALIANA
GENOVA
Pruga za Južnu Ameriku:
2. srpnja „Taormina“
14. srpnja „Re Vittorio“
21. srpnja „Duca degli Abruzzi“
Pruga za Sjevernu Ameriku:
21. srpnja „Quilio“
Pruga za Centralnu Ameriku:
22. srpnja „Napoli“
Pruga za Australiju:
22. srpnja „Capreria“
Uredi u svim glavnim gradovima Italije i inozemstva.
U TRSTU: Ufficio Passeggeri della NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA, Via Mercato Vecchio 1 (Palazzo Hotel Savoia) - Telefono 4003.

DOBRO vino i izvrsnu rakiju može dobiti u poznatom vinotočju g. Benčenko (Scala Belvedere I).

MED kupuje tvrdka
Žnidaršič & Co.
BISTERZA
GLYKOL
Vrlo uspješno sredstvo naročito u ljetno doba za vrijeme vrućine. Tko se osjeća slab na živicima i trpi od glavobolje, neka upotrebljava samo „Glykol“, koji izliječi u najkraće vrijeme. — Cijena jedne boce L. 7.—. Za cijelu kuru treba 3 boca.
Dobiva se samo u ljekarni
Castellianovich, Trst
VIA GIULIANI 42 (Sv. Jakov).

KRUNE
plaća po 2.— L
ALOIZIJU POUH, Piazza Garibaldi 2
prvi kat
Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Trgovina koža
i raznih postolarskih potrepština
FRAN CINK
CAMPO BELVEDERE br. 1
drži u svom skladištu
svake vrsti u tu struku zasjerajuće robe
uz najnižu dnevnu cijenu.
Podvorna brza i točna. Podvorna brza i točna.
Zlato, srebro, krune,
platin i umjetne zubove
Zlatarna ALBERT POUH
Trst, Via Mazzini 46